

DE CULTUUR VAN Peter Habermehl

Welke boeken lezen advocaten eigenlijk buiten de juridische literatuur, als ze dan nog lezen? Zien ze graag opera, bezoeken ze bioscopen, concerten, galeries? Gaan ze naar toneel? En wat betekent die cultuur voor hen en, misschien, voor hun werk? Waarom leest mr. drs. Peter Habermehl (39, advocaat te Amsterdam; ondernemingsrecht en arbeidsrecht; getrouwd, dochters Gwenn van 2,5 jaar en Eva van 10 maanden) zo graag de verhalen van Maarten Biesheuvel?

Linus Hesselink
eindredacteur

GEBORGENHEID

De Leidenaar Maarten Biesheuvel (64) schrijft sinds de jaren zeventig korte verhalen, vaak met zichzelf als hoofdpersoon, die in een absurde wereld wat geborgenheid en orde zoekt. De fantasierijke verhalen klinken vrolijk-grillig maar Biesheuvel is niet aan het schrijven gegaan om de wereld kond te doen van zijn grote geluk, dat laat alleen zijn psychiatrische verleden al niet toe.

Foto: Jessica Hooghtemstra

“Het was zijn stem, dat merkwaardig nasale stemgeluid waarmee hij zo grappig kan voorlezen. Ik hoorde hem vroeger in een VPRO-radioprogramma, samen met onder anderen Remco Campert. En nu nóg is het zo dat ik hem hoor als ik hem lees. Langzamerhand ga je je verbonden voelen.

De leeslijst op de middelbare school was een begin. En toen ik later in Leiden studeerde ging ik naar literaire avonden waar hij optrad. Ik vroeg ook wel eens om een handtekening, maar een praatje maken..., nee. Ik stelde me zo voor dat schrijvers niet steeds met jan en alleman willen praten. Bovendien was hij geen gemakkelijke prater, hij maakte de indruk *dat hij op zichzelf stond*.

Het laatste huis waar ik in Leiden woonde was bij Biesheuvel om de hoek. Voor mijn verjaardag is iemand bij hem langsgedaan en heeft me dit mooie gesigeneerde exemplaar van het verhaal *Konijn* bezorgd, met een tekening

van zijn hond door Biesheuvel zelf en ook een handtekening van zijn vrouw Eva [zie kader links hiernaast, red.].

Ik vind het prettig dat hij verhalen schrijft en geen romans. Een van zijn mooiste verhalen vind ik ‘Hoe bestaat het!’. Daarin beschrijft hij een idyllische zomerdag in een Engels landschap. Hij wandelt er een beetje in het rond tussen de beekjes en de heuvels, een forel zwemt over zijn voeten. Als fervent Engelandganger ken ik zulke landschappen, het zijn paradijselijke plekken. Ik lees dit verhaal als een impressie van een echt beleefde dag.

LOS BANDIGHEDEN

“Ik geloof dat ik anders lees dan veel mensen. Ik ben minder gefixeerd op het verhaal, en meer op de manier van schrijven, op hóe het gedaan is. Misschien komt dat doordat ik vroeger zelf heb geschreven. In mijn

‘De werkelijkheid is nog gekker’

studietijd maakte ik met een paar anderen binnen het dispuut een blaadje: *Losbandigheden*, met fictieve verhalen, gedichten, toneelstukjes. Maar ik heb nooit serieus overwogen schrijver te worden. Voor Biesheuvel was het denk ik geen optie om géén schrijver te worden.

In *NRC Handelsblad* heb ik twee keer een fictief reisverhaal gepubliceerd gekregen. De eerste keer ging het over een koalapark in Australië, de tweede keer was het een treinreis door China. Het grappige is dat iemand me later vertelde dat ze ‘precies in dat koalapark’ was geweest, terwijl ik het had verzonnen! Mijn derde reisverhaal werd geweigerd, want hoewel het was gebaseerd op de echte ervaringen van een vriend, accepteerde de eindredacteur een bepaalde passage niet omdat er een glimlachende zoekoe in voorkwam. Terwijl mijn vriend zwoer dat hij het echt zo gezien had, ontdekte de eindredacteur hierdoor dat het verhaal in zekere zin fictief was.

ZWIJNEN

“In mijn werk probeer ik mijn brieven zorgvuldig te schrijven. Zo’n brief is natuurlijk puur zakelijk, maar ook dan ben ik een estheet, ik let op de vorm. Het zijn meestal parels voor de zwijnen, maar ook als de klant het niet merkt – en de extra tijd die ik aan de stijl besteed kan ik natuurlijk niet in rekening brengen – ook dan wil ik het echt goed hebben. Het is bijna een gewoonte geworden, ik kán eigenlijk niet anders, die optie heb ik niet. Zo gezien heb ik misschien toch iets van een schrijver, haha.

Ook bij privé e-mailtjes let ik op hóe ik schrijf. Als de tijd er is, neem ik die ervoor. En als een stagiaire twee staccato mededelingen achter elkaar neerpent, dan maak ik daar graag één mooie zin van. Ik maak dan wel fouten met

d’s en t’s – goed dat ik een secretaris heb – maar spelling en creativiteit hebben niet met elkaar te maken.

ZENDING

“Gezien Biesheuvels psychiatrische achtergrond is het natuurlijk niet altijd even vrolijk wat hij schrijft. Maar hij is een unieke schrijver, zoals natuurlijk elke goede schrijver. Zijn thema’s zijn: gek zijn, een beetje koketteren met zijn tijd in de scheepvaart, zijn christelijke jeugd. Dat laatste heb ik ook gehad, al moet ik wel steeds aan mijn vader vragen naar welke protestantse kerk we ook al weer precies gingen. Dat Biesheuvel jurist is merk je eigenlijk niet.

Misschien is zijn gekte trouwens niets anders dan een verkeerde chemische huishouding in zijn lichaam, een lichamelijke gebrek dat met een pil te verhelpen is, niet inherent aan die bepaalde mens. Misschien geldt dat wel voor bijna alle gektes.

Die verhalen van hem zijn trouwens niet echt gek. De werkelijkheid is nog veel gekker, dat leer je als advocaat wel uit je dossiers. Ik kan niet over mijn eigen zaken praten, maar als het waar is wat er bijvoorbeeld over dat Ahold-schandaal wordt geschreven – dat ze daar met side-letters van alles probeerden te camoufleren – zoiets verzín je toch niet.

Ja, ik heb een soort missie wat Biesheuvel aangaat. Als ik een toespraak hou, zoek ik vaak naar een verbinding met hem. ‘Zoals de beste schrijver van Nederland al zei: ...’In de toespraak op mijn huwelijksfeest heb ik bijvoorbeeld zijn verhaal verteld over een domineesgezin met twee dochters – niet wetend dat ikzelf met twee dochters gezegend zou gaan worden. In dat verhaal, ‘Het huis in steen en ijs’, overweegt de predikant zijn preek over het

verhaal van Jona in de walvis wat te verlevendigen, door Jona een sigaartje te laten opsteken in de buik van de walvis. Maar zijn vrouw zegt dan dat hij maar gewoon moet doen.

Ik wil de mensen vermaken, net als Bierheuvel, en het is natuurlijk ook handig iets te hebben waarop je bij diverse gelegenheden terug kunt grijpen.

Ik wil graag dat zoveel mogelijk mensen Biesheuvel lezen, want daar zullen ze plezier aan beleven. Dat geldt ook voor dit interview, als het maar geen persoonlijke diepgraverij wordt. En vooral, als ik een beetje reclame kan maken voor Biesheuvel, dan is dat mooi meegenomen.

STAP OPZIJ

“Wat me ook zo bevalt in Biesheuvel is dat hij niet opgaat in de massa. Hij heeft een flinke stap opzij gedaan. Ik ben er óók huiverig voor om in de massa op te gaan, maar de grote stap heb ik niet aangedurfd.

Een film of boek dat door velen mooi wordt gevonden wantrouw ik; en ik verzet me tegen de brede waardering die er alleen is voor massa-artikelen. Geef mij maar een door weinigen zeer gewaardeerd boek, van Biesheuvel bijvoorbeeld.

Ik hou ook erg van Biesheuvels grappige meligheid. Zo vult hij bijvoorbeeld hele pagina’s met opsommingen van namen van mensen. Dat lees ik dan allemaal, en zorgvuldig; ik wil geen woord missen, desnoods ga ik een pagina opnieuw lezen. En wat me ook bevalt is de alledaagse manier waarop hij omgaat met de dingen, dat relativerende. Ik denk dat ik dat ook heb.

Nee, mijn jongste dochter Eva is niet naar Biesheuvels vrouw genoemd. ‘Eva’ is gewoon een mooie naam.

